

Hra tajemných sil aj.

Marie Mihulová, Milan Svoboda

- Duchovní turistika

Často se mezi hledajícími vyskytuje snaha získat více duchovních informací a poznatků stálým vyhledáváním nových a nových zdrojů. Zájemci tohoto typu navštěvují nejrůznější duchovní učitele a po kratší či delší době pokračují tak, aby jich osobně poznali co nejvíce a seznámili se pokud možno s největším počtem učení. Tato snaha má svůj nesporný význam, ale pouze na začátku nebo před vlastním vstupem na duchovní cestu. Člověk má přirozený zájem zjistit, co všechno se vlastně v dané oblasti nabízí a co by také pro někoho osobně bylo nejvhodnější. Jakmile však objeví zdroj, jenž je v souladu s jeho nitrem, a zjistí, že zde může získat mnohem víc než pouhé informace, měl by změnit strategii dalšího postupu. Místo stálého "kočování" by se měl zaměřit na konkrétní cestu a její principy realizovat ve vlastním životě. Pokud by nedbal vnitřního citění a pokračoval v honbě za dalšími a dalšími informacemi, mohl by také promarnit příležitost ke skutečnému duchovnímu růstu.

Chceme-li se stát např. zahradníkem a pěstovat růže, musíme získat nejprve určité informace. Můžeme navštěvovat půzné pěstitelé, seznamovat se s jejich prací i různými druhy růží. Dříve či později však musíme obdělat určitý pozemek, zasadit vybraný druh semen či sazenic a věnovat jim pravidelnou péči. Jedině tak můžeme i my sami jednoho dne vypěstovat nádherné květy.

Pojem duchovní turistiky není v některých případech pouze přenesený význam, ale souvisí s cestováním do míst se silnou duchovní tradicí či výskytem různých tajemných jevů. Cílem takových cest bývá Indie, Tibet, Egypt a další exotické země, od jejichž návštěvy si lidé slibují hlubší zasvěcení do duchovních tajemství či kontakt se skrytými silami lidské duše.

Podobné představy však mají nejeden příslovečný háček. Nepřipravený (nevyzrálý) člověk může absolvovat jakékoli cesty, ale nemůže počítat se zázračným zduchovněním, podobně jako žák 1. třídy obecné školy po návštěvě Oxfordu nezíská rozhled vysokoškolského studenta.

Ani v kolébkách starobylých duchovních kultur nelze předpokládat, že tzv. na každém rohu čeká mudrc, který nedočkavého duchovního turistu zasvětil do nejhlubších tajemství života.

Dr. P. Brunton se např. ve svých spisech zmiňuje o svých dlouhých návštěvách Indie, kde se setkal s různými fakíry, zaklínači hadů, askety trýznícími své tělo apod., ale málem se vrátil do Evropy neuspokojen. Až na samém konci svého cestování po Indii se dozvěděl o mudrci z Arunačaly, s nímž mu osud umožnil setkání a u něhož našel projev duchovní síly, který u ostatních marně hledal.

Obvyklé cíle duchovní turistiky jsou dnes všeobecně známé, a proto zde čekají i různí podvodníci a šarlatáni, kteří rádi zvědavého Evropana či Američana připraví o peníze, naivní iluze a někdy, bohužel, i o duševní rovnováhu.

Lákají-li nás tedy exotické dálky a máme dostatek prostředků k jejich návštěvě, můžeme touto cestou mnohé poznat, nečekejme však od takových výletů zázraky v podobě rychlého a snadného zduchovnění.

Podle přesných zákonů se člověk rodí do míst, kde se má a může vyvíjet. Pro duchovní práci není třeba vážit daleké cesty, ale o to víc se snažit poznávat sám sebe a zákony života.

Na tomto místě si můžeme připomenout i starou moudrost, která říká, že odevšad je k Bohu stejně daleko.

- Svatá rodina

Hranice sebestředných tendencí bývají někdy posunovány tak, že jsou do nich zahrnuti např. členové rodiny. Maximum pozornosti je zaměřeno na uspokojování osobních představ a potřeb (i když mají často duchovní "nátěr"). Takové rodinné vztahy bývají alespoň navenek glorifikovány, ať již je skutečnost jakákoli. Dětem bývají již od narození přisuzovány výjimečné schopnosti a jsou prezentovány jako malí Buddhové, Krišnové apod.

K této formě hry na duchovno lze poznamenat, že v současné době se rodinná společenství vytvářejí především na základě karmických vazeb, které mají být v probíhající inkarnaci pokud možno vyrovnávány. Z toho důvodu také nemívají charakter duchovní rodiny, což je záležitost jiného druhu.

Pro všechny rodinné příslušníky jsou jistě přínosem harmonické vztahy. I když situace nebývá nikdo naprosto ideální, měli bychom být za porozumění a dobré vztahy vděční. K tomu však již není třeba používat vnější kulisu výjimečnosti, neboť ta žádným způsobem nepřidá k stávajícímu stavu nic užitečného. Pokud jsou vztahy opačné, je třeba se zamyslet nad příčinami a možným řešením. Ale ani v tomto případě vnější okázalost nic neřeší.

Pokud se některý z členů rodiny věnuje duchovnímu životu, je pro něho velkým ulehčením, když ostatní jeho snahy akceptují nebo se sami duchovním záležitostí také věnují. Ani v tomto případě se však nelze domnívat, že dva nebo více členů rodiny budou postupovat v realizaci duchovních hodnot shodně. Přístup k duchovním principům, hloubka pochopení, vnitřní dispozice i časový postup bývají různé, často i značně odlišné. Proto je třeba pochopit, že i v jinak poměrně příznivých podmínkách vzájemného pochopení musí nakonec projít branou vyššího vědomí každý sám za sebe, v době pro něho individuálně nejvhodnější (která může být značně odlišná od ostatních a nelze ji počítat vždy jen na roky či desetiletí, ale často na celé životy). Z toho důvodu je třeba i v rámci relativně harmonických rodinných vztahů zachovávat a tolerovat potřebný prostor pro individuální vývoj každé jednotlivé duše.

- Dobrák od kosti

Často vzniká dojem, že duchovní člověk musí být tzv. velkým dobrákem, který je ke všem za všech okolností hodný. Tato představa však neodpovídá skutečnosti, neboť neplatí rovnice:

čím hodnější, tím duchovněji. Problematika dobra je totiž mnohem složitější, než se jeví při běžném povrchním hodnocení.

Je třeba si uvědomit, že člověku, jenž chce být za všech okolností hodný, hrozí i různá nebezpečí. Ve slově hodný se skrývá ochota vyhovět druhým. To je jistě samo o sobě chvályhodné, ale jelikož žijeme ve světě dualismu, má každé pro i své proti. Řečeno slovy staré čínské filosofie, žijeme v oblasti tvořené dvěma protikladnými principy - jang (pozitivní) a jin (negativní). Ty se střídají a doplňují v různých projevech mimo jiné i tak, že maximální projev jang přechází v jin a naopak. Z toho plyne poučení, že někdy snaha o maximální dobro se ve sféře dualismu může změnit v pravý opak. Tak i člověk, jenž chce být maximálně hodný, může vyvolat efekt opačný. Znamé české přísloví říká: "Nenajde se na světě člověk ten, aby se zachoval lidem všem." Ten, kdo se svým jednáním snaží vědomě či nevědomě platnost tohoto přísloví vyvrátit, může časem zjistit, že vlastně ve snaze všem vyhovět přestává být sám sebou. Samozřejmě si máme navzájem pomáhat, ale v této pomoci se nemáme "ztrácet" takovým způsobem, že nám nezbyvá čas a prostor pro náš individuální život. Měli bychom se také snažit mimo požadavky ostatních slyšet i hlas vlastního nitra a vědět, kam nás v životě vede.

Ve snaze o maximální vstřícnost k okolí se snadno můžeme dostat do područí sobce nebo bezděky sloužit nezodpovědnému lajdákovi. Tyto i další příklady by nás měly vést k jisté obezřetnosti a pochopení, že to, co se na první pohled jeví jako dobro, může mít ve skutečnosti i jiný charakter.

Z duchovního pohledu lze říci, že chceme-li být prospěšným členem lidské společnosti, musíme bezpodmínečně rozvíjet mimo jiné i rozlišovací schopnost. Bez ní nedokážeme odhadnout prospěšnost určitých skutků, neboť dobro v tomto světě je relativní záležitostí. Co je pro jednoho dobré, vidí druhý jako nežádoucí. Touha jednoho je postrachem druhého atd.

Nejdůležitější v tomto směru je osvojit si hodnocení dobra z duchovního hlediska. V tomto smyslu lze za dobro označit vše, co pomáhá duši na cestě k Pravdě. Snadno si můžeme uvědomit, že se nemusí jednat vždy o věci příjemné nebo takové, které z běžného hlediska označujeme jako dobré. V mnoha případech může být tzv. světské dobro (vnímané jako příjemné) dokonce překážkou pro duchovní vývoj.

Pokud pochopíme relativnost běžně užívaného pojmu dobra, dokážeme si rovněž představit případnou škodlivost vnucování svého vlastního dobra někomu druhému. Můžeme mít pocit, že nabízíme to nejlepší, ale druhá strana naši snahu vnímá možná zcela odlišně. Proto bychom měli pomáhat jen tam, kde je naše pomoc přijímána, a neurážet se a neosočovat protějšek z nevděčnosti v opačném případě. Právo na zcela svobodnou volbu v otázce přijímání pomoci či rad bychom měli respektovat i u blízkých příbuzných, přátel a spolupracovníků, neboť se jedná o svépravné dospělé jedince (bez ohledu na náš vzájemný vztah). Při výchově dětí je třeba samozřejmě přihlídnout k jejich vyvíjejícím se rozumovým a dalším schopnostem. Avšak ani duše dítěte by neměla trpět pocitem stálého omezování či manipulace.

- Superslušnost

V předešlé úvaze jsme se zamýšleli nad relativností pojmu zla. Také otázka slušnosti patří do podobné kategorie. Někdy se totiž vytváří představa, že duchovní vyspělost člověka je totožná s jakousi superslušností za jakýchkoli okolností. O významu slušnosti v lidském životě nemá jistě smysl diskutovat. Pro vzájemnou komunikaci a soužití má nepostradatelný význam.

Jestliže se však stává samoučelným projevem, pouhým povrchním pozlátkem, pak může duchovní růst dokonce i brzdit. Společenská slušnost může být snadno zneužívána v podobě masky zakrývající skutečné pohnutky a pocity. V takovém případě ji musíme chápat jako bariéru bránící našemu pravdivému a přirozenému projevu.

Pokud se domníváme, že pláštíkem slušnosti zakryjeme před okolím své nedostatky či zlozvyky, jimž v soukromí necháváme volný průchod, klameme především sami sebe a zapomínáme, že Prozřetelnost každou vtěrinou proniká až na dno naší duše, kde spatřuje skutečné motivy našeho jednání.

- Společenská záležitost

Někteří lidé chápou přednášky, kurzy a semináře zaměřené na duchovní tematiku jako pouhou společenskou záležitost. Mají možnost seznámení se zajímavými lidmi, pohybují se v jejich blízkosti a občas zaslechnou i něco, o čem třeba nikdy neslyšeli. Jelikož společenství lidí s uvedenými zájmy vytváří většinou příjemnou atmosféru, cítí se zde dobře a rádi se do něho vracejí. Neuvědomují si přitom, že vlastně promarnují příležitost k hlubšímu pochopení svého života i k jeho vědomějšímu řízení. Pokud by se místo pouhých příjemných vnějších "efektů" zaměřili na obsah a jeho realizaci, získala by jejich duše nepoměrně více.

K povrchnímu zahrávání s duchovními záležitostmi lze přiřadit i další jev, rozšiřující se v dnešní době. Jedná se o hru na univerzální lásku, která bývá prezentována objímáním, líbáním a podobnými projevy v rámci skupiny lidí, která se náhodně sešla, vedena zájmem o duchovní informace. Tato hra bývá účastníkům vnucena jako cesta k vzájemnému sblížení a hlubšímu procitění duchovní lásky.

Uvedená metoda je však obojímu hodně vzdálená. Duchovní láska totiž nevzniká jako produkt "davových líbánek", ale projevuje se postupně v lidských nitrech přetavených duchovní praxí a nesobeckým životem. Laciná hra na lásku však představuje pouze více či méně zdařilou přetvářku, která v někom vyvolává přirozený odpor a pro jiného může být příležitostí, jak se snadno přiblížit k osobám druhého pohlaví.

- Hra tajemných sil

Určitá skupina lidí spojuje duchovní život především s různými tajemnými jevy, snivými obrazy a projevy neznámých a nepochopitelných sil. Neuvědomují si přitom, že takto chápadná duchovnost je jen pozůstatkem vzdálené minulosti a ještě navíc pozůstatkem zdeformovaným. Současné lidské schopnosti, řečeno slovy Dr. R. Steinera - v oblasti duše vědomé, představují dostatečný potenciál pro pochopení duchovních principů i jejich realizace v životě. Toto pochopení je jasné a jednoznačné bez romantického hávu tajemna.

Někomu však takový přístup nevyhovuje a raději se uchyluje ke hře na tajemno, namísto skutečné duchovní práce. Takový člověk hledá např. pro běžné jevy ve svém okolí nejruznější nadpřirozená vysvětlení a místo užívání zdravého rozumu se uchyluje k pseudoduchovním spekulacím. Přitom se nejen často vyhýbá řešení otázek skutečného duchovního růstu, ale svým přístupem se vystavuje i řadě rizik. Z nich lze např. uvést tzv. pseudointuici, kdy člověk mylně považuje impulzy z vlastního podvědomí, své skryté fantazie či tužby a další psychické

projevy za působení vyššího Já nebo duchovních sfér. V takových případech se někdy začne projevat zcela iracionálně v domněnku, že se tak uplatňuje jeho duchovní poslání.

Podobně ladění jedinci se mohou také stát jakýmsi magnetem, přitahujícím podobné energie z okolí, které je ovlivňují obdobně nerozumným způsobem. V extrémních formách lze hovořit až o stavu tzv. obsedlosti projevující se i jako vážná duševní porucha.

Do této kategorie lze řadit i různá doporučení zdravotního charakteru. Samozvaní a nekompromisní léčitelé někdy totiž doporučují zcela absurdní formy terapie a důvěřiví pacienti je ve strachu o své zdraví naivně přijímají. Na to navazují i různé aktivity duchovních pseudoléčitelů, jimž oblak tajemna slouží k zastření vlastní nezkušenosti, právě tak jako ke snadné manipulaci se zvědavými zájemci o duchovní poznatky.

Ve výčtu podobných problémů by bylo možno ještě dlouho pokračovat. K tomu, abychom jejich výskyt ve své duchovní praxi omezili či vyloučili, je žádoucí pochopit hlouběji význam slova nadpřirozený. Může být totiž použito pro označení ušlechtilých duchovních projevů, ale také jako zástěrka čirého šarlatánství.

Ve skutečnosti však žádné nadpřirozené jevy neexistují. Toto označení vzniklo pouze jako projev lidské nevědomosti. To, co člověk vnímá pomocí smyslů, označuje jako přirozené. Projevům přesahujícím možnosti smyslového vnímání pak přisuzuje vlastnosti nadpřirozené. Takové rozdělení ale není odrazem objektivní skutečnosti a dělící čára mezi přirozeným a nadpřirozeným se nachází v člověku samotném.

Existují např. lidé schopní vidět či vnímat různé projevy životní energie. Nemají přitom ale žádné nadpřirozené pocity a jejich schopnost je pro ně něčím zcela normálním. Ostatní však jejich schopnosti označují jako nadpřirozené. Z tohoto hlediska by mohl i nevidomý člověk chápat fungující zrak u druhých jako nadpřirozenou schopnost.

Cílem tohoto zamyšlení není snaha popřít, že existují skutečná mystéria spojená s životem člověka i Univerza. K jejich poznání však v žádném případě nevede cesta povrchní hry na tajemno. Zjevují se pouze zralé lidské duši po dlouhé cestě vnitřního očistování, zdokonalování, rozvíjení rozlišovací schopnosti, zharmonizování a ovládnutí oblasti emoční i myšlenkové.

- S otevřenou pusou

Z předchozího textu vyplývá, že člověk by k duchovním záležitostem neměl přistupovat s naivní důvěrou ke všemu, čemu sám nerozumí nebo co nezná. Nejvýznamnějším aspektem duchovní cesty je totiž zvědomňování. Jinými slovy řečeno, proces, vedoucí k hlubšímu poznávání vlastního života i vnějšího světa. Spokojit se proto pouze s obdivem nad něčím neznámým je nedostačující. Musíme sami proniknout do významu a smyslu duchovních zákonů, abychom je mohli učinit vodítkem vlastního života i pramenem vnitřní síly.

Dnešní doba se doslova hemží samozvanými duchovními učiteli, šarlatány, obchodníky s duchovnem, šikovnými manipulátory s lidskou myslí atd. Nebude-li zájemce o duchovní poznání dostatečně obezřetný, může se velice snadno ocitnout ve slepé uličce, díky naivní důvěře v nekompetentního vůdce nebo neschopností rozeznat vyložený podvod.

Chceme-li se stát skutečně pány vlastního života a naplnit věčný imperativ - poznej sebe sama, nemůžeme "s otevřenou pusou" přijímat vše, co je zahaleno do krásných slov, pláštiku tajemna či jiného umně vyvedeného "duchovního obalu".

Informace duchovního charakteru představují v podstatě nástroje k transformaci vlastního života a jako takové vedou k hlubokým změnám v oblasti emoční i myšlenkové. Zásahy tohoto druhu proto nemohou být prováděny povrchně, ale s plným vědomím jejich významu. Lidé, kteří si tuto skutečnost dostatečně neuvědomili, se v minulosti i v dnešní době stali hříčkou v rukách "falešných proroků". Dr. P. Brunton k této problematice připomíná: "Kupuje-li si člověk stůl, snadno se přesvědčí o řemeslných kvalitách jeho výrobce. Zajímá-li se o duchovní hodnoty, schopnost podobného posouzení ve většině případů postrádá." Může mu být tedy nabízeno a slibováno cokoli, aniž by měl možnost přesvědčit se bezprostředně o pravdivosti předkládaných tvrzení. Proto jsou cesty hledačů posety případy nejrůznějších podvodů, manipulací a zneužívání (finančního, citového i sexuálního).

Proto je třeba důkladně zvážit, koho nebo co necháme působit na náš život, abychom v očekávání příznivých změn tzv. nesplakali nad výdělkem.

- Věštkyňe

Slovo v názvu této kapitoly, které je rodu ženského, neznamená, že muži se podobné činnosti nevěnují. Ze statistického hlediska by se však převaha žen v tomto oboru patrně potvrdila. Ať již se však věštění věnují ženy nebo muži, má tato činnost v obou případech s duchovní oblastí málo společného. Snaha odhalovat budoucnost, právě tak jako stále oblíbenější poznávání minulých životů, patří totiž do oblasti sil, které jsou nazývány okultními, astrálními nebo též psychickými. Dle jogické terminologie jsou označovány jako sidhis.

Při věštění budoucnosti, prováděném s pomocí karet, křišťálové koule, kávové sedliny či jiného zaručeného prostředku, jsou využívány astrální schopnosti, které mívají velice různorodou kvalitu. V drtivém počtu případů, bohužel, nevalnou. Tomu odpovídá také kvalita předávaných či prodávaných předpovědí. Ale i v nemnohých případech, kdy zmíněnou činnost provozují odborníci, se nejedná o duchovní působení.

Na základě určité vnímavosti pro astrální síly může sice někdy dojít k pravdivým poznatkům směrem do minulosti či budoucnosti, ale nikdy je nelze pokládat za absolutní. V astrálním světě se totiž nenachází nejzazší Pravda, neboť, podobně jako v případě tohoto světa, se jedná o sféru dualismu. Navíc při této činnosti hrozí zabřednutí do astrálních sil a z toho plynoucí zastavení či pokles z hlediska duchovního vývoje. Bez zmínky nelze ponechat ani karmické následky spojené s věšteckou činností, dané především zasahováním či zaplétáním se do cizí karmy.

Z duchovního hlediska je významný také další aspekt, spočívající ve schopnosti žít v přítomnosti. Z vnějšího pohledu se zdá, že všichni v přítomnosti žijeme. Při pozorování činnosti vlastní mysli však zjistíme pravý opak. Nezvládaná mysl je téměř za všech okolností v pohybu a náměty ke své činnosti zdaleka nezískává jen v přítomném okamžiku. Někdy

samozřejmě musíme analyzovat minulé prožitky a zkušenosti nebo se zamyslet nad dny příštími. Mysl však "cestuje v čase" mnohdy zcela neúčinným či přímo škodlivým způsobem. Neustále "přežvykuje" minulé a projektuje své tužby a strachy do budoucnosti. Vzhledem k tomu jí většinou zbývá jen velmi malý prostor k plnému a soustředěnému prožívání přítomnosti. Ale právě přítomnost a naše jednání v ní jsou pro náš život klíčové.

Duchovní nauky nás navíc upozorňují na skutečnost, že v přítomnosti se nalézá klíč k poznání Věčnosti, kterou si nemáme představovat jako nesmírně dlouhý časový úsek, ale jako stále přítomné Nyní. Věštění svým zaměřením člověka naopak z přítomnosti odvádí a přitahuje jeho pozornost k domnělým budoucím událostem.

Ani dnes populární odhalování minulých životů není z duchovního hlediska žádoucí a může být dokonce nebezpečné. Přítomnost je totiž výsledkem našich minulých myšlenek i skutků. Nemusíme znát jejich konkrétní podobu a přesto je "zpracováváme", jelikož se snažíme co nejlépe prožívat přítomný okamžik. Touto cestou se rovněž vytváří optimální budoucnost, aniž bychom museli být seznámeni s jejím konkrétním průběhem.

Metody odhalování minulých životů jsou navíc velmi problematické, podléhají mnoha zkresleným deformacím a vyložene nepravdivým představám. V mnoha případech představují i sdělení tohoto druhu pro dotyčného člověka celoživotní trauma, neboť se nedokáže vyrovnat s eventuálními negativními odhaleními. Závažných problémů, spojených s "cestami do minulosti", je jistě mnohem víc. Jejich vyčerpávající popis a rozbor však přesahují rámec této platformy.

Na závěr bychom ještě rádi upozornili, že velké problémy začínají často nenápadným pohráváním nebo jen tzv. ze zvědavosti spuštěnými neviditelnými mechanismy, jimž laik nerozumí a nedovede se proto chránit před jejich účinky.

Výše uvedené texty byly čerpány z knihy *Iluze, sny a skutečnost* (Santal 2001)